

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	10Sža/23/2013
Identifikačné číslo spisu:	1013200708
Dátum vydania rozhodnutia:	18.12.2013
Meno a priezvisko:	JUDr. Jana Hatalová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2013:1013200708.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci navrhovateľa: J. P., narodeného X. J. XXXX, štátneho príslušníka Tureckej republiky (ďalej len „Turecko“), podľa vlastného udania v krajine pôvodu bytom naposledy ulica X., aktuálne s miestom pobytu Pobytový tábor Rohovce, zastúpeného JUDr. Jindřichom Stoszekom, advokátom so sídlom Černyševského 26, Bratislava proti odporcovi: Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky - Migračný úrad, Pivonková 6, Bratislava o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia odporcu ČAS: MU-346-27/PO-Ž-2012 zo dňa 21. novembra 2012, ktorým navrhovateľovi nebol udelený azyl a poskytnutá doplnková ochrana, o odvolaní navrhovateľa podaného proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave č. k. 9Saz/22/2013-24 zo dňa 28. augusta 2013, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Bratislave č. k. 9Saz/22/2013-24 zo dňa 28. augusta 2013 z r u š u j e a v e c m u v r a c i a n a ďalšie konanie.

Odôvodnenie

Krajský súd v Bratislave napadnutým rozsudkom potvrdil rozhodnutiu odporcu ČAS: MU-346-27/PO-Ž-2012 zo dňa 21. novembra 2012, ktorým navrhovateľovi nebol udelený azyl a nebola poskytnutá doplnková ochrana.

Krajský súd v Bratislave napadnutý rozsudok odôvodnil doslovne takto:

K námietke nedostatočne zisteného stavu veci spočívajúcom v tom, že odporca si nevyžiadal stanovisko Turecka (jeho zastupiteľského orgánu na Slovensku) a ani Ministerstva zahraničných vecí Slovenskej republiky:

Podľa názoru súdu táto námietka nie je dôvodná. Ako to vyplýva z podanej žiadosti o azyl, resp. z konkretizácie dôvodov, prezentovaných navrhovateľom v konaní pred odporcom, tento požiadal o azyl z dôvodov: 1/ obavy, súvisiacej s jeho nenastúpením na povinnú vojenskú službu; 2/ ním prezentovaného členstva v politickej strane BDP (Demokratická strana Turecka); 3/ obťažovania jeho osoby políciou z dôvodu jeho kurdskej národnosti.

Odporca vo veci zákonným spôsobom uskutočnil s navrhovateľom po jeho riadnom poučení ako žiadateľa o azyl za prítomnosti tlmočníka vstupný pohovor (spísanie dotazníka), ako aj doplňujúci pohovor v priebehu ktorých sa navrhovateľ vyjadril podrobne k dôvodom svojej žiadosti o poskytnutie medzinárodnej ochrany. V priebehu konania pred odporcom prebehlo aj konanie podľa Dublinského

nariadenia, výsledkom ktorého bolo to, že podanú žiadosť o azyl posúdil odporca. Takýmto postupom - dokazovaním - odporca získal dostatok informácií o podstate a dôvodoch navrhovateľovej žiadosti o azyl. Následne odporca zabezpečil vyhľadanie a založenie do spisu správ o krajine pôvodu navrhovateľa, pochádzajúce z rôznych zdrojov, obsahovo sa týkajúce navrhovateľom prezentovaných dôvodov jeho žiadosti o azyl (viď ich konkretizáciu v predchádzajúcom odseku, resp. v odôvodnení napadnutého rozhodnutia), ako aj aktuálnej všeobecnej bezpečnostnej situácie v Turecku (vo vzťahu k prípadnej existencii vážneho bezprávia). Tieto informácie sú súčasťou komplexných materiálov o Turecku: - z 1.10.2012, 29.5.2012, 11.8.2011, 22.7.2011. Takto získaná suma poznatkov, obsahovo sa viažucich k dôvodom navrhovateľovej žiadosti o poskytnutie medzinárodnej ochrany je podľa názoru súdu dostatočnou na posúdenie žiadosti navrhovateľa.

Navrhovateľ svoju námietku konkretizoval v tom smere, že odporca si pri zisťovaní stavu vecí nevyžiadal stanovisko Turecka (jeho zastupiteľského orgánu na Slovensku) a ani Ministerstva zahraničných vecí Slovenskej republiky. K tomu je podstatné poukázať na nasledovné:

Zákon o azyle a ani Správny poriadok odporcovi neukladá povinnosť získavať informácie o krajine pôvodu žiadateľa o azyl z konkrétneho orgánu či organizácie. Zo zákonných ustanovení týchto právnych predpisov vyplýva pre odporcu povinnosť zistiť spoľahlivo stav vecí, pričom zákon o azyle iba v ustanovení § 19a ods. 1 písm. a) konkretizuje, akým spôsobom má (odporca) v tomto smere konať. Ak teda odporca spôsobom, ktorý uplatnil v tomto konaní zistil dostatočným spôsobom stav vecí (správami o krajine pôvodu navrhovateľa, pochádzajúcimi z rôznych a dôveryhodných zdrojov), nebolo potrebné, aby v tomto smere kontaktoval Ministerstvo zahraničných vecí Slovenskej republiky (pokiaľ by to sám nepovažoval za potrebné).

Pokiaľ ide o námietku vo vzťahu k nezískaniu informácií od štátneho orgánu Turecka, je potrebné poukázať na znenie ust. § 49 ods. 3 zákona o azyle, ktoré ustanovenie priamo zakazuje odporcovi získavať informácie od pôvodcu prezentovaného prenasledovania. Ak sa teda navrhovateľ obával perzekúcie zo strany Turecka (tureckých štátnych orgánov) z dôvodu nenastúpenia na vojenskú službu, resp. z dôvodu jeho straníckej príslušnosti v strane BDP, resp. z dôvodu obťažovania jeho osoby ako Kurda políciou, odporca nemohol zo zákona a v žiadnom prípade kontaktovať turecký štátny orgán (ktorým nepochybne zastupiteľský úrad Turecka na Slovensku je) k získaniu informácií o týchto, navrhovateľom prezentovaných dôvodoch jeho žiadosti o azyl.

Pretože odporca zákonným a dostatočným spôsobom zistil stav vecí, pričom nebolo potrebné, aby k jeho zisteniu kontaktoval MZVSR a pretože zákon o azyle výslovne zakazuje odporcovi získavať informácie o krajine pôvodu od pôvodcu prezentovaného prenasledovania, súd dospel k názoru, že napadnuté rozhodnutie odporcu je potrebné potvrdiť ako správne a zákonné.

Proti rozsudku krajského súdu podal navrhovateľ, prostredníctvom právneho zástupcu, v zákonnej lehote odvolanie.

V odvolaní poukázal na nedostatočné zistenie skutkového stavu na rozhodnutie. Predovšetkým poukázal na to, že uviedol tri dôvody žiadosti o azyl: 1/ nenastúpenie služby v ozbrojených silách, 2/ členstvo v politickej strane BNP a 3/ príslušnosť ku kurdskej národnosti a obťažovanie políciou pre tento dôvod. Podľa jeho názoru skutkový stav nebol dostatočne zistený a v konaní sa vyskytla vada, ktorá by mohla mať vplyv na rozhodnutie a so zreteľom na tieto ním uvádzané skutočnosti a u tých orgánov, ktoré by mohli jeho údaje potvrdiť. Vadu konania videl v nevyžiadaní stanoviska Ministerstva zahraničných vecí SR k pomerom v krajine pôvodu žiadateľa.

Navrhol napadnutý rozsudok zrušiť a vec mu vrátiť na ďalšie konanie.

K odvolaniu žalobcu sa dňa 12. novembra 2013 vyjadril odporca. Uviedol, že sa v plnej miere stotožňuje s výrokom a odôvodnením napadnutého rozhodnutia krajského súdu.

Doplnil, že dôkazné bremeno bolo v správnom konaní na navrhovateľovi, ktorý však podklady k svojej žiadosti neposkytol. Odporca ďalej uviedol, že garantom poskytovania správ o stave ľudských práv v konkrétnej krajine je Ministerstvo vnútra a nie Ministerstvo zahraničných vecí, pretože ak by tomu tak bolo v spise by sa taká správa nachádzala. Takáto správa nie je dostupná nielen pre odporcu, ale ani pre navrhovateľa, preto nemohla byť vzatá do úvahy.

Odporca navrhol, aby odvolací súd napadnutý rozsudok potvrdil.

Najvyšší súd Slovenskej republiky, ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 OSP), preskúmal napadnutý rozsudok, ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo v rozsahu a medziach podaného odvolania (§ 212 ods. 1 OSP v spojení s § 246c ods. 1 veta prvá OSP), odvolanie prejednal bez nariadenia pojednávania (§ 250ja ods. 2 OSP) a jednomyseľne dospel k záveru, že odvolanie navrhovateľa je opodstatnené.

V zmysle § 21 ods. 11 zákona č. 523/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách verejnej správy a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov Ministerstvo vnútra SR ku dňu 31. decembra 2012 zrušilo okrem iných, aj rozpočtovú organizáciu - Migračný úrad Ministerstva vnútra SR a v zmysle § 21 ods. 13 zákona č. 523/2004 Z. z. práva a povinnosti zrušených rozpočtových organizácií prešli dňom zrušenia na zriaďovateľa, ktorým je Ministerstvo vnútra SR. Na základe citovaných právnych noriem má Najvyšší súd Slovenskej republiky preukázané, že do postavenia Migračného úradu MV SR ako pôvodne žalovaného správneho orgánu nastúpilo z titulu zákonných zmien Ministerstvo vnútra SR. Preto bude s týmto právnym nástupcom ďalej konané na strane žalovaného správneho orgánu - odporcu. Pod všeobecným označením odporca je potom nutné rozumiť tak pôvodný správny orgán ako aj jeho právneho nástupcu podľa toho, ktorého sa text odôvodnenia týka.

Podľa § 8 písm. a, b, zákona č. 480/2002 Z. z. o azyle a o zmene a doplnení niektorých zákonov v platnom znení (ďalej len zákon o azyle) ministerstvo udelí azyl, ak tento zákon neustanovuje inak, žiadateľovi, ktorý má v krajine pôvodu opodstatnené obavy z prenasledovania z rasových, národnostných alebo náboženských dôvodov, z dôvodov zastávania určitých politických názorov alebo príslušnosti k určitej sociálnej skupine a vzhľadom na tieto obavy sa nemôže alebo nechce vrátiť do tohto štátu, alebo je v krajine pôvodu prenasledovaný za uplatňovanie politických práv a slobôd.

Podľa § 13a zákona o azyle ministerstvo poskytne doplnkovú ochranu žiadateľovi, ktorému neudelilo azyl, ak sú vážne dôvody domnievať sa, že by bol v prípade návratu do krajiny pôvodu vystavený reálnej hrozbe vážneho bezprávia, ak tento zákon neustanovuje inak.

Podľa § 2 písm. f) zákona o azyle je vážnym bezpráviom

1. Uloženie trestu smrti alebo jeho výkon,
2. Mučenie alebo neľudské alebo ponížujúce zaobchádzanie alebo trest, alebo
3. Vážne a individuálne ohrozenie života alebo nedotknuteľnosti osoby z dôvodu svojvoľného násillia počas medzinárodného alebo vnútroštátneho ozbrojeného konfliktu.

Podľa § 52 ods. 1 zákona o azyle na konanie podľa tohto zákona sa vzťahuje všeobecný predpis o správnom konaní, ak tento zákon neustanovuje inak.

Podľa § 46 zák. č. 71/1967 Z. o správnom konaní v platnom znení (Správny poriadok) rozhodnutie musí byť v súlade so zákonmi a ostatnými právnymi predpismi. Musí ho vydať orgán na to príslušný, musí vychádzať zo spoľahlivo zisteného stavu veci a musí obsahovať predpísané náležitosti.

Podľa § 32 ods. 2 Správneho poriadku podkladom pre rozhodnutie sú najmä podania, návrhy a vyjadrenia účastníkov konania, dôkazy, čestné vyhlásenia, ako aj skutočnosti všeobecne známe alebo známe správnomu orgánu z jeho úradnej činnosti. Rozsah a spôsob zisťovania podkladov pre rozhodnutie určuje správny orgán.

Podľa § 19a ods. 1 písm. a) zákona o azyle ministerstvo posúdi každú žiadosť o udelenie azylu jednotlivo a zohľadní pritom všetky dôležité skutočnosti týkajúce sa krajiny pôvodu žiadateľa v čase rozhodovania o žiadosti o udelenie azylu vrátane právnych predpisov krajiny pôvodu a spôsobu, akým sa uplatňujú.

V správnom súdnictve preskúmajú sudy na základe žalôb alebo opravných prostriedkov zákonnosť postupu a rozhodnutí orgánov verejnej správy, ktorými sa zakladajú, menia alebo zrušujú práva alebo povinnosti fyzických alebo právnických osôb ako aj rozhodnutí, ktorými práva a právom chránené záujmy týchto osôb môžu byť priamo dotknuté.

Konanie a rozhodovanie v oblasti verejnej správy znamená nezriedka zásah do práv a oprávnených

záujmov fyzických a právnických osôb. Správne súdnictvo poskytuje súdnu ochranu pred nezákonným rozhodnutím a postupom orgánov verejnej správy. Možnosť súdnej kontroly štátnej moci je nedeliteľným atribútom právneho demokratického štátu. Správne súdnictvo v Slovenskej republike vychádza z materiálneho chápania právneho štátu, vyžadujúceho, aby verejná správa bola pod kontrolou súdnej moci. Hlavnou úlohou správneho súdnictva by mala byť ochrana verejných subjektívnych práv a jeho cieľom predovšetkým ochrana práv fyzických a právnických osôb a ich prostredníctvom potom aj ochrana zákonnosti.

Povinnosťou súdu riadne odôvodniť svoje rozhodnutie vyplývajúce z ustanovenia § 157 ods. 2 OSP znamená právo účastníka na dostatočné a presvedčivé odôvodnenie rozhodnutia a jeho porušením sa účastníkovi odníma možnosť náležite skutkovo aj právne argumentovať proti rozhodnutiu súdu, voči ktorému chce využiť možnosť opravného prostriedku. Nedostatok riadneho a vyčerpávajúceho odôvodnenia súdneho rozhodnutia je preto porušením práva na spravodlivé súdne konanie.

V prejednávanom prípade sa krajský súd dostatočne vyčerpávajúcím spôsobom nevysporiadal s námietkami, ktoré uplatnil navrhovateľ v opravnom prostriedku, dokonca na ne v odôvodnení napadnutého rozsudku vôbec nereagoval, stotožniac sa iba s odôvodnením preskúmaného rozhodnutia správneho orgánu a dôvodiac len všeobecným poukazovaním na správy založené v spise, ale nie na ich obsah, aby tak bolo možné verifikovať, či sa obsah spisu vôbec viaže na tvrdenia navrhovateľa, a ak tomu tak je, do akej miery a v akom smere vzal krajský súd ktoré tvrdenia za preukázané, relevantné vo vzťahu k tvrdeniam navrhovateľa, resp. ich považoval za odporujúce tvrdeniam navrhovateľa uvedeným v žiadosti. Takýmto postupom súdu bola účastníkovi odňatá možnosť konať pred súdom.

Súčasťou obsahu základného práva na spravodlivé konanie je aj právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany.

Potreba riadneho odôvodnenia súdneho rozhodnutia, v ktorom súd preskúmava rozhodnutia správneho orgánu, vyplýva aj z judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva. Aj keď podľa judikatúry tohto súdu netreba reagovať na každý argument účastníkov konania, súdne rozhodnutia musia byť odôvodnené a musia obsahovať odpovede súdu na všetky podstatné relevantné argumenty prednesené stranami, ktoré viedli k rozhodnutiu. Dôvody musia byť špecifikované s ohľadom na skutkové okolnosti prípadu.

Z napadnutého rozsudku krajského súdu vôbec nevyplýva, ktoré dôkazy ako vyvracajú tvrdenia navrhovateľa, na základe ktorých žiadal o udelenie azylu, resp. sú v rozpore s ustanoveniami § 8, písm. a), b) a 13a zákona o azyle (zák. č. 408/2002 Z. z. v znení neskorších predpisov).

Súd sa v odôvodnení svojho rozhodnutia vôbec nevysporiadal s jednotlivými dôvodmi uvedenými v žiadosti navrhovateľa o azyl, aby ten mohol poznať, ktoré skutočnosti znemožňujú udelenie azylu resp. poskytnutie doplnkovej ochrany. Všeobecné poukazovanie na obsah správ a stanovísk nepostačuje.

Vzhľadom na uvedené, aj s prihliadnutím na ustálenú judikatúru Ústavného súdu Slovenskej republiky v otázke nedostatočne odôvodnených rozhodnutí všeobecných súdov, Najvyšší súd Slovenskej republiky musel napadnutý rozsudok krajského súdu podľa § 221 ods. 1 písm. f/ v spojení s § 250l ods. 2 OSP a s § 250ja ods. 3 veta druhá OSP zrušiť a vec mu vrátiť na ďalšie konanie (§ 221 ods. 2 OSP).

V ďalšom konaní krajský súd prejedná vec v medziach podaného opravného prostriedku, dôsledne sa vysporiada so všetkými námietkami navrhovateľa a znova o ňom rozhodne a svoje rozhodnutie riadne zdôvodní.

V novom rozhodnutí rozhodne prvostupňový súd aj o náhrade trov konania (§ 224 ods. 3 OSP v spojení s § 246c ods. 1 veta prvá OSP).

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.